

GORE SRCA

VJERSKI TJEDNIK

»Blago onima, koji su
čista života, žive po za-
konu Gospodnjem«

(Ps 118, 1)

Iz Ulaza časopisa sv. Mise

GOD. V.

ZAGREB, 24. RUJNA 1950.

BROJ 39

Učitelj i slaboće apostola Stepeni jakosti

Spasitelj je bio uvijek miran i blag prema svima. U tom je bio dosljedan onako, kako to može biti samo Sin Božji. U svojoj ruci i vlasti je potpuno imao svoju ljudsku narav. Stoga je bilo kod Njega savršeno ravnovjesje u svim prilikama života. Pa tako i prema pogreškama i slaboćama Njegovih vlastitih apostola. Za to imade značajnih primjera u Evanđeljima. Da iznesemo samo neke.

Tek je svanula zora onoga strašnog dana, kad Isus umire na Križu. Brdom razapinjanja kod Jerusolima šaljuju se dva čovjeka, dva prijatelja Božjega Sina, dva Njegova apostola. Jedan Ga je izdao, a drugi zatajio. Dva su to strašna zločinca. Spasitelj je primio Judu u malenu četu svojih apostola. Odredio mu visoko zvanje i službu. Postupao je s njim kao s prijateljem. Drugi su apostoli kod Cezareje Filipove ispovjediti svoju čvrstu vjeru u Božanstvo Isusovo. Juda je, čini se, suptegnuo svoje priznanje. On ostade nevjernan i tvrdokoran.

Spasitelj je Judu opomenuo godinu dana prije njegova pada. Kad je došao u Betaniju u kuću Lazarova, koga je Isus oživio od mrtvih: »Uze Marija (sestra Lazarova) litru prave nardove dragocjene pomasti i pomaza Isusove noge i otare svojom kosom Njegove noge. I kuća se napunila mirisa od pomasti. Tada reče jedan od učenika Njegovih, Juda Iskariotski, koji Ga je imao izdati: Zašto se ova pomast nije prodala za trista dinara i dala siromasima? A ovo on ne reče, što bi se brinuo za siromaha, nego što je bio tat i imao blagajnu, i krao, što se u nju metalo. Ali Isus reče: »Ostavi je, da to čini za dan ukopa mog! Jer siromaha imadete svagda sa sobom, a mene nemate svagda« (Iv. 12, 3-8).

I premda ga je Isus poznao dobro i opominjući, nije ga izbacio iz zbora apostolskoga. Znao je, da je Juda na putu grijeha i da je škrteca i polehpan za novcem. Ipak je Isus ustrojiv i dao mu je vremena, da bi se mogao popraviti.

I tomu i takovome Judu Isus pere noge u predveće uoči izdaje i tprljenja. Oprao mu noge, kao što je to učinio i ostalim vjernim apostolima. A Judi je dao osim toga izravno znati, da je on izdajnik i opominje ga: »Ali eto, ruka moga izdajnika sa mnom je na stolu. Istina, Sin čovječji ide, kao što je određeno, ali teško onomu čovjeku, koji ga izdaje« (Lk. 22, 21-22). I još jasnije ga prokazuje na upite učenika i veli: »Koji umiči sa mnom ruku u zdjelu, onaj će me izdati. Sin čovječji ide, istina, kao što je pisano za njega, ali teško

onome čovjeku, koji izda Sina čovječjega; bolje bi mu bilo, da se nije rodio čovjek onaj«. Tada prozbori Juda izdajnik Njegov i reče: Da nisam ja, Rabi? Kaže mu Isus: »Ti kazao« (Mt. 26, 23-25).

I kad Juda izdaje Isusa, onda Ga Isus nagovara riječju »prijatelju«. Juda je naime u vrtu Getsemani Isusa prokazao poljupcem četi s mlačevima i toljagama, koja je došla da Ga uhvati. I Isus mu na to reče: »Prijatelju! Zašto si došao?« (Mt. 26, 49-50). Tako se Juda izdajničkim poljupcem ispružio ljubavi Isusovoj. I pošao je sve dalje u zlo.

Ali doskora upozna svoj zločin: »Tada vidjeviš Juda, izdajca Njegov, da Ga osudiše, raskaja se i povratio trideset srebrnika velikim svecenicima i ogledao se na Jerusolim. Sagriješio sam, izdajući krv nečudnu. A oni rekoše: Što mi marimo za to? To je tvoja stvar. I bacivši srebrnike u hram, izađe i otiđe te se objesia« (Mt. 27, 3-5).

Juda je mrzio Židove, zato im je prezirno vratio novac i pokajao se, što je baš njima izdao Isusa, koji su kao divljaci postupali s Njime. Ali se nije pokajao za svoj zločin. Njegovo je srce ostalo tvrdo kao kamen. Tvrdokorno je sebi govorio: »Što se dogodilo, dogodilo se. To se više ne da promijeniti. Ja se pred Njim (Isusom) ne sagibam. Idemo dalje!«

I pošao je Juda dalje. Nekoliko je puta stao i ogledao se na Jerusolim. Tjeskoba ga mučila. Davao je bio uza nj. Davao mu se nastanio i u srcu poslije svetogrdne Pričesti na Posljednjoj večeri. Nutrinja mu je gorila. Mučio se. Prislono je vruće čelo nekoliko puta na hladnu pečinu. Končno je potražio uže i objesio se. Tako je svršio apostol bez kajanja.

U isti sat nedaleko od Jude tiho

ide prvak apostolskog zbora Petar. On je zatajio Učitelja. Zakleo se pred vojnicima i poslužnicom, da Ga ne pozna. Da ništa nema s Njime. Da ne će s Njime umrijeti, premda je to Spasitelju prije obećavao. Pokolebano se u vjernosti. I pijetao je zapjevao, a on se sjetio riječi Gospodinovih: »Prije nego što pijetao zapjeva, tri puta ćeš me zatajiti. I izišaviš napolje, gorko zaplače« (Mt. 26, 69-75). Pokajao se za svoj grijeh. Slane suze mu potokom tekle niz muževne lica. Sutke ga je tada pogledao Spasitelj i Petar oseti, da mu je oprostio. Dobri Učitelj!

Apostol Toma je preplašen s ostalim apostolima pobjegao, kad je Bog-čovjek započeo svoje gorke mukke. To mu je bila prva krivnja. A druga? On je vidio tolika čudesa Isusova, a ipak je sumnjao u Njegovo uskrnuće. On je slušao proročanstva Isusova, ali nije u njih vjerovao, da će se ispuniti. Čuo je pouzdate svjedoke, ali je njihovo svjedočanstvo odbacio. Petar i apostoli su vjerovali. Pobožne žene su vjerovalle. Toma nije vjerovao. Njegova tvrdoglavost, nadmudrujuća čud je tražila, dapače zapovijedala i zadnju žrtvu od dostojanstva Isusova: poniženje Njegove ljubavi: »Dok ne vidim na rukama znaka od čavala i ne metnem ruku svoje u rebrva Njegova, neću vjerovati« (20, 25).

Toma ne pozna drugoga suca nego samo svoja sjetila. A gle čuda od dobrote! Spasitelj ima smilovanja s tim tvrdim, nevjernim i nečedinim srcem i pristaje na njegov zahtjev. On se snizuje do bijednoga apostola. Zatamljuje svoje dostojanstvo i veličinu i pruža mu svoje rebro i pokazuje rane od čavala.

Tako daleko ide Njegov Sree i ljubav prema grešnicima!

Molim čislo

Zrno za zrnomo: »Za-avo, Marijoc! sapcu bljedje usnice smjerno: »Koji se za nas krivlju znojio!« Pod bremenom svadagnog života slabo srce pati neizmjeno: »Koji si za nas bjevan bio!«

Nevrjedno bće slomljena srca njez deseteke a prošnjama Bogu. »Koji si trnjeom okrunjen bio!«

Suze kajanja zalise oči, smijem li pasti do Tvojih nogu: »Što si za nas teški Križ nosio!«

Cijelo čislo kroz prste prođe, na kraju cjepljav srebrni Križ. Još jednu molbu dopusti, Bože! Nauči me nositi životni križ, »Koji si radi nas propet bilo!«

MODEL BAZILIKE SVETOGA PETRA — U prvobitnu 2. rujna sv. Ocu je bio podnesen model bazilike sv. Petra u Rimu, koji je izraden u drvu u razmjeru 1:100. Model predstavlja samu Baziliku, kolanadu i trg ispred nje s obeliskom i vodokosnicom. Pomoću posebne električne naprave vodokosnici izbacuju vodu, a etijeli model je na poseban način razvijetljen. Sv. Otac je s interesom promatrao ovaj krasan etnički rad, pak je njegovim konstruktorima, koji su Mu model podnijeli, podijelio svoj blagoslov.

BEATIFIKACIJA NOVIH BIAZENIKAMA — U prvobitnu 2. rujna održana je u Castel Gandolfo u prisustvu sv. Oca sjedinica sv. Kongregacije obreda, na kojoj su čitani dekreti o proglašenju blaženim triju slugu: Božjih. Od ovih jedna beatifikacija je se održat tokom listopada, a druga točom studenoga, a treća tek iduće godine. Osim toga čitani su i spisi o najnovijim čudostima, koja su se dogodila na zagovor Sluga Božjega pape Pija X., pak se vjeruje, da će i on biti proglašen blaženim tokom 1951. godine.

Prvi stepen jakosti ima zadaću, da nam zauzda strasti, suzbije opasne i otrgne nas od naslada, te dade snagu za postojano izvršenje svojih pravih kreposti. Stari nam vijek porovćala o naučavima Herakulova, koji je ubio višeglavu hidru, zadavio lava, pobijedio amazonke. Ali je istina, što je rekao govornik k Cicero: »Sebe pobijediti i svoju srdžbu nadvaldati, taj je najveća hrabrost. Tko to učini, toga nesamo stavljam u red najvećih ljudi, nego ga smatram bčem Bogu sličnim.«

Istog je mišljenja i Sveto Pismo, kad veli: »Sirpljivost je bolja od jakosti, i tko svlada vlastit osjećaj, bolje je, nego da je ostvojo građi«. Sv. Antan Pustinjač je od svoje mladosti, pa sve do u kasnu starost sačuvalo veliku revnost oko sakupljanja kreposti. Starost ga nje učinila slabim ni u pogledu hrane, ni odijela, nego je još svima bio na dobar primjer.

Drug stepen jakosti sastoji se u tom, da smo spremni izvrše se smrtno pogibli za duhovno ili tjelesno dobro bližnjega. Spasitelj je rekao: »Nema veća ljubavi, nego kad tko dade život svoj za prijatelje svoje. Takova hrabrost i predanost samoga sebe postoji kod onih, koji se posvećuju dvorb. gubavaca. Ne prestano se nalaze u pogibli, da ih zahvati laža bolest, pa i smrt. Takovu hrabrost imaju i oni: apostoli i misionari, koji nose svijetlo vjere u daleke krajeve barbaričkih naroda ili prikoše tisućama pogibli na bijesnom moru. Sv. Pavao nabrja: U pogibli na moru, od razbojnika, od mojih sunarodnjaka, od pogana, u gradovima, u pustinjama, od lažne braće. U svim tim prilikama sačuvalo je Apostol svoju kršćansku jakost. Sv. Toma uči, da se jakost naročito očituje u smrtnoj pogibli, no i u drugim prilikama ima joj mjesta: Kad nekog dvorb boleznike zaraze prijevratom, bolesnik ide u ljubavi prema bližnjemu ili rad vršenja dužnosti ulazi u smrtnu pogibao među razbojnicke ili se izlaze brodotomu, kad se kao sudac ili privatna osoba ne utrućava izroč pravdeji sud, makar bili u nj upereno ljudi mačevri, ili mu kakova druga pogibao prijetila.

Treći stepen jakosti sastoji u mučeničkoj smrti. Ako onoga nazivamo jakim, tko se ne boji smrtnog pogibli, kako li je istom jak onaj, koji smrti gleda u oči i koji će je sad na podnijeti, a to su mučenički. Koliika je snaga u kršćanskih mučenika! O da mi, to već bude pr učieno, kliknuo je od čežnje sv. Ignace mučenik, da budem bačen pred divle i zvijeri, koje su za mene određene. Neka samo brzo dođu, da me izruče mukama i smrti! Neka svom žestinom navale na mene, da me raskomadaju, a ne kao kod drugih, da se plaše dotaknuti ih zobenja. Pa ako budu krmale, da me pograhe, potraču ču im sam ususret, da me protajuju. Slično čitamo, da je svetj kardinal Fisher, koga je bezbožni kraj Henrik VIII. osudio na smrt, na stratištu veselo započeo moliti »Tebe Boga hvallimos, kad mi se približio krivnik.«

Četvrti stepen jakosti sastoji u tom, da veselo preuzmemo na se i podnosimo sve patnje i boli, pa i smrt. Kad tko tjele i trpi, duh se može vinuti Bogu i u Njemu se veseliti. Sv. Pismo kaže za Apostole, da su veseli odložili ispred velikog vijeka, jer su bili dostojni, da za ime Isusovo trpe sramotu. Starac Eleazar je usred muka govorio: Strašne su boli, što ih trpi moje tijelo, no u duhu osjećam veselo spremnost radi strahe pred Tobom! Bože. A sv. Augustin kaže o sv. Amburciju: »Tako je odavna riječima, a tako strašno boli bjevnite su mi u udovima, da se činilo, da je drugi, koji trpi, a drugi, koji govori.«

Otkrilo život na zemlji

ISUS KRIST JE ZAČET PO DUHU SVETOM

Najveće zapovijedi

Naš je sunčani sustav sastavljen od sunca i zvijezda, koje se oko njega kreću, a te su: Merkur, Venera, Zemlja, Neptun, Pluto, Jupiter, Saturn i Uran sa svojim satelitima (mjesecima). Taj sunčani sustav je samo jedan od milijardi sunaca sa svojim zvijezdama i njihovim satelitima, koji se nalaze u sustavu rumske ceste ili mljične staze. Zvezna je tako, jer se poput staze kao mljekom obilicne protega na svodu nebeskom, a sadržavaju je milijarde i milijarde svjetlucajućih zvijezda.

Pored rumske ceste ili mljične staze imamo neizmjereno mnoštvo sličnih sustava s nebrojenim mnoštvom nebeskih tijela i maglica u svemiru. U ove bezkrajne dubine toga neizmjerena svijeta nisu doprieli još danas ni s našim najdalekovidnijim i fotografiranim spravama. S dosadašnjim su tehničkim sredstvima dosegli osjećajući jedva svemirski prostor s promjerom od 400 milijuna godina svijetla t. j. 3.800 trilijuna kilometara, a to je broj koji se piše: 38 sa 29 nulica.

Astronomi kažu: da u tom prostoru imamo do 45.000 bilijuna sunaca. Taj broj piše 45 sa 15 nulica. To su prostori, koje si ne možemo ni zamisliti. A zvijezde u njima su u različitim skupinama: spiralnim i pliocastnim maglicama, ključke, dvostruke zvijezde i t. d. Prema tim oblicima zvijezda predpostavljaju uočavajući razne načine, kako su one razvijale, od sunca, razvijala i naša sunčana sustava u kome je naša zemlja. To su predpostavke (hipoteze): Hidroplazova, plinovita uzarena masa; Kelnkoplova nebuzna zarna i James Jeansa (Džam Džiansa) predpostavka zplime i osjeka. Sve su to samo nagadnja.

Naša je zemlja jedan stini prask u tom neizmjereno svemirskom prostoru. I ona je bila jedna od sunca, odnosno njegova priska, okružna užareno plinovita masa, koje se malo po malo kroz vjekove ohladila i zgusnivala. Pa je još i danas u svojoj utrobi vruća i ostale vulkani i topla vrela. Krka je od sunca nastala i dalje se razvijala, u tom postaje samo predpostavke. Te predpostavke postaju uvjerljivije i pouzdanije od onda, kad je doista na zemlji zapazeno oštra plinovita masa, razvijala i tvrdilo tko, na i vjero, da nastajala se da je za taj period trebalo milijune i milijune godina prije nego je nastupio na njoj život. Ovo se zemaljsko doba zove pravijek, prastaro ili arhaijsko doba.

Neki misle, da se već u to doba pojavio život biljni, ali za to nema pronađenih ostataka u naslagama zemlje (okamima). No svakako poslije toga dolaze organizmi život biljnika i životinja. To se doba dijeli na paleozojsko (stareo mezozojsko (srednje) i kenozojsko (novo) doba. Ovo novo doba ima svoj tercijalni i kvartalni odsjek, a ovaj posljednji se dijeli na diluvij i aluvij, u kome se sada nalazimo. Milijune godina je trebalo za taj razvijek. Tek u diluviju se pojavljuje čovjek, koga zovemo pračovjek ili predhistorijski čovjek.

O svemu ovome nalazimo potvrdu u okamenjenim biljkama, životinjama i ljudskim kosturima, koji počinju iz tih raznih doba. Samo za jedno ne nalazimo dokaza, a to je: otkrile život na Zemlji? U početku sigurno nije bio na Zemlji, jer je Zemlja bila užarena masa. I tek je za milijuna godina, kad se ohladila površina Zemlje, bile prikladne njeno podneblje za život. I prema tomu nalazimo tek u kasnijim zemaljskim naslagama izgovor tog prvog života. Otkrile dakle život?

I druga svjedoča nije mogao doći, jer su odjedine, kako smo rekli, neizmjereno udaljenim međuprostorima, ispunjenim strašnom hladnoćom (— 270°) i ultravioletnim zrakama, koje ubijaju svaki život u nekoliko minuta, pa bi na svom putu na Zemlju morao umrijeti, ako je uopće tamo postojao, svaki život. Zato nema druga odgovora na pitanje: otkrile život, nego smatrat: ili je samo od sebe na Zemlji nastao ili je stvoren.

Život nije nastao sam od sebe. Kad bi to misle bilo tako, onda bi život nastajao sam sastavljanjem odnosno glabljem atomu (najmanjih čestica tvar). Ali onda bi atomi morali u sebi nositi život. A onda bi sva bića, jer sva nastaju od atoma, morala biti organska t. j. živa. Onda poslije smrti ne bi mo-

glo biće truljenja. No kad je obratno, da poslije smrti, prestaje život i nastupaju zakoni anorgana. Te znači, da o svim atomima, postoji još neka silovita sila, koja kombinacije (sastava) atoma obilježuje.

Da je tomu tako, pokazuje znanost. Ona znade točno sastavljanje atoma u organima, a opet ne može načiniti organa, na pr. iz našeg najjačeg izvora ne izlazi se piće. A kad bi to i uspjelo u jednom laboratoriju da se proizvede život, bio bi to samo dokaz, da neko drugi mora upravljati sastavljanjem atoma u organima, da nastane život, dakle da atomi ne mogu sami toga izvesti. Pa kad bi u prirodi zamislili neozbiljno nastajanje nekih organa od atoma, a ostali bi stajali ta, da je u onom sastavljanju prirodni svjetovni sila, koje nema u drugim kombinacijama atoma. Na i onda se pita, tko je i zašto ovakove sastavljanje atoma dala svjetovna sila, a onom drugom sastavljanju nije dala.

I kad onoga, koji je nastao kombinacijama atoma dala život, a drugima ne daje, ne bi bilo, onda bi takva kombinacija bila ili silovita ili slučajna. Ako bi bila slučajna, ne bi moglo biti različitosti u bićima. A kad bi bila slučajna, ne bi moglo biti jedinstva u svijetu. A svuda vidimo različitost, a ovdje jedinstvo svuda s vršidnošću, red i sklad; svuda

čovjeka — mažu, nego je Sin Božji začel od Djevice sa sudjelovanjem nadnaravnoga duhovnoga bića, treće božanske Osobe — Duha Svetoga. Ovo je nadnaravno izuzetak u prirodi, jedinstveni slučaj u čitavom svemiru.

Začelje Sina Božjega po Duhu Svetomu je misterij ili otajstvo vjere. Mi znamo i Objave, da je tako, objavljen nam je sama činjenica, ali umom svođenju nikada ne možemo dati savršenu dokaziti ovo vjersku istinu. Vjersku istinu, što je Sin Božji postao čovjekom, zevamo utjelovljenje Sina Božjega.

Uspomenao na ovaj prevažni događaj slavljem 25. ožujka — ob Blagovještju, i dnevno kad jutro, u podne i navečer molimo »Pozdrav andeoski«. Umjetnici: osjetljivi načinom zračajuju najvještnije utjelovljenje Sina Božjega tako, da prikazuju Anđela s ljiljanom u ruci, a Blaženu Djevicu Mariju kako kleče sva zanosna u molitvi. Ljiljan je silika djevičanstva. On znači: »Bit ćeš majka i ostati djevičica«. Ponizna postava, kojoj se nalazi Marija, označuje pleme nitu Marijinu duša, koja je po molitvi i po potpunom predanju u svetu Božju volju postala vjerdnom da bude Majka Božja.

Sveta Crkva hoće da se i mi dnevno sjećamo utjelovljenja Sina Božjega, pa nam stavlja na srce, da svaki dan tri puta i to jutro, u podne i navečer, kad vjerno, izmolimo »Pozdrav andeoski«. Ta se govori s osjećajem ljubavi i strahopojanja. Sto razum kod vjerskih ljudi ostvaren ne može doći, to treba ljubavi i nepokolebljivom vjeron kao od Boga dane istine vjerovati.

Otajstva svote vjere su naša nedokučiva dobra. Redi toga mi dugujemo svaku čast i postovanje. Kad govorimo o otajstvima vjere, tada treba birati izraz. Ne govoriti s osjećajem ljubavi i strahopojanja. Sto razum kod vjerskih ljudi ostvaren ne može doći, to treba ljubavi i nepokolebljivom vjeron kao od Boga dane istine vjerovati.

Kršćanski uzor

supruge i dalje sa susana u očima predmetnja, on ju je zapitao: »Što misliš, koliko bih godina mogao još živjeti?« Ona odgovori: »Više od dvadeset!« Mre dodaj: »Ah, druga ženo, ti si dakle bijela, da ja za dvadeset godina postajam vječnost!« Nekoliko su ga puta izvodili pred sud, ali on je bio nepostupljiv, pa je pun kršćanske ljubavi i dostojanstva lijeho ono, koji su za njim plakali. Dirjiva je bila kršćanska smrt soka svetoga Thomasa More-a, kad je 5. srpan 1535. ovisnu uzetu krvnik odsjekao glavu i vratilo u svote uzore.

povezanim, cilinji i umno vodstvo. A neizmjereno mnoštvo bića, koje je u najvećem skladu, pokazuje nam neizmjereno Uvo, koji je vodi celom zamisli i po svojem zakonu, a to je Bog.

Uostalom takovano samorodno i slučajno nastajanje života je obrio svojim pokušajima i dokazima veliki francuski kemikar i biolog Pasteur i pokazao, da živo može biti samo od života, a prvi život od Boga, koji je Život sam po sebi.

Na koncu, nemoguće je da je jedno-stavni (prvi) život, kao što je ameba, mogao nastati u prostoru pomaže kroz 100.000 i više godina, a onda se na jednom polavju. Prirodni je zakon: što se brzo nada, brzo i umire. I kad bismo dopustili, da je ameba nastala u prostoru pomaže, onda ne bi mogla čekati 100.000 godine da oživi, već se sama sobom rasploda, poživljenja, kao što se poživljenja žive bićke, kad padne na vodu.

MEDUNARODNI KONGRES KATOLIKOG RABNISTVA — Od 4. do 10. rujna održavnu se u glavnom gradu Belgije Brislu međunarodni kongres katoličkog rabništva. Kongres su među ostalim prisustvovali i delegati portugalskih katoličkih rabnika, koji su sa sobom donijeli kip Majke Božje Fatim-ske.

Gospodine, Ti si domo svijeta najveće zapovijedi. Ljubav prema Bogu i ljubav prema ljudima. Svi Zakoni i svi Procići ovise o ove dvije zapovijedi. Naše pribe Tebe nije ovako udrigmo svemotno vlast najvećega dobra, ljubavi. Niko kasnije nije ukazao na dragocijni zalog ljudske sreće. Ti, Gospodine, nisi želio osvajat, duše silom, koja Ti je bila dana, kao Božjem S nu. Ljubio si ljude i zbog ljubavi prema nama primio si ljudski sudbini, i poniženja, i patnje. Ljubavju si prilazio ljudima, onima, koji nitko nije milovao, onima, koji nikada prije ne upoznadoše tajnu radost čiste, požrtvovne ljubavi. Ljubav je bila Tvoje poljavnice na zemlji, smisao Tvoje žrtve i smrti. Ljubav je bila ona snaga, koja je privodila tvrda i klonula srca Izvoru života. Gospod ne, Ti nas učila, da ljubimo Boga svim srcem, voljom, i svom dušom svojom i svom mišlj svojom. Ova ljubav stvara u nas smrti-čast i život, bez kojih nam život nije otvara nam put u kraljevstvo Božje. Ljubav prema ljudima združuje nas u bratstvu, posvećenu Tvojom blagoslavlju, u bratstvu, koje jedino donosi mir, praštanje i dostojni život svih pokoljenja.

Najveće su Tvoje zapovijedi, Gospodine, i njihovo sunce obasjavat će sve ljude do svršetka svijeta.

Odanost Bogu

O. Schindler u svome velikom djelu: Postanaji i podrjetje najstarije javne škole religije, str. 480 ovo veći o danosti najstarijih religija prema Bogu: »Vjera ovih najstarijih religija, da je Bog pakništvo i distribivno dobrostvo, postizava svoj vrhunac u jevanđelju da ne samo sve dobro ljudima dolazi od Boga, nego da ovo dobro ljudima dijeli rado i dobrostvo, blagostanje i brizno, dapače s očišćenom ljubavlju, kao što Ga čedo, osobito u porokijama, nazivaju: Otac, maj Otac, naš Otac. Ova osjećajna, brižljiva i milosrdna dobrota najvećega Boga, odajuje se i kod budnjavanja grešnika, iako ih ovdje u svakim slučajevima oprata kama, kad mu je dana zadovoljština... Dobra i briga bila je razlog, zašto je Bog u prvo vrijeme prebivao među ljudima na zemlji, oparbio ih svojim dobrima i odgajao ih za sve dobro, kao što se to može dokazati upravo za etnološki najstarije.

Za sva ove narode vrijedi ono vrijeme, kao najbolje i najljepše, kao pravo rajsko vrijeme. Tada je bilo Bog ljudima udjeliti sve moguće dobro i sve što od njih ukloniti, osobito hošest i smrt... Kod gotovo svih prana-rodna, naša, se jednodušno primanje, da Najviše Bije još i treba za život, život nije i biline, kojena se hrane. Na ovom, se utvrčuju osnivaju najvećim dijelom njihove molitve i primicijalne žrtve.

Onda dalje, (str. 490): »Zašto svi ljudi bez iznimke vjeruju, da je Najviše Bije uzrok samo dobra, a nigdje sila, ne možemo prokumačiti je, samoga na ravnomu mišljenju i istraživanju. Za tu činjenicu ovo ne može dati dovoljno tumačenje. Koja je bila ova sila ličnost, o tom nema nikakve sumnje, a ošim toga kažu to ovi najstariji narodi sami: Bilo je to samo Najviše Bije, koje ustimi postoji, istinj, Stvoritelj neba i zemlje, a osobito čovjeka.

Po svemu ovome možemo zaključiti, kako je Bogu bilo slično tokom svoj istraživanja, da je odanost prema Najvišom Biju jednaka našoj kršćanskoj odanosti i vjeri u Providnost.

KATOLIKI DAN U NJEMAČKOJ

— Po svemu tradicionalnom običaju njemački katolici su i ove godine održali svoj katolički dan. Ove godine taj dan se održao u gradu Pömmnu, a pričinom je bilo preko 120.000 njemačkih katolika. Sve Otac je ovom prigodom uputio njemačkim katolicima posebno pismo, koje je pročitan na sponovanju.

POZDRAVLJENJE NA RABNU — Radio postaja glavnog grada Irske Dublina uvrela je na poticaj dublinskog nadbiskupa zvanjonej Pozdravljenju u jutro, na podne i u večer. Mnogo radilo je katolici. Sve Otac je jednom je jedina državljanja u podne, ali i razne vrste, koje su postajale, koja prenošila monej Pozdravljenja i u jutro i u podne i u večer.

XVII. nedjelja po Dubevima

24. IX. 1896.

Sv. Mihael Arkandeo

Ljubav — sadržaj zakona

Sv. Misa počima ovako: *Daj, molimo, Gospodine, svomu narodu, da se ukloni od davolake zaraze, i da pristaje čistom dušom za Tobom, jednim Bogom.*

Sv. apostol Pavao opominje nas u Poslanici (Ef. 4, 1-6), da živimo krepkome, kako se to dolikuje kršćanima, osobito da budemo jedinstveni u vjeri i ljubavi. »Braćo, molim vas ja, suzani rad Gospodina, da živite dostojno prema zvanju, u koje ste pozvani, sa svom pomnošću i krotkošću, sa strpljivošću podnošići jedan drugoga u ljubavi. Nastojte povezati mirom čuvati jedinstvo duha. Jedno tijelo i jedan duh, jedno ste radi svoga zvanja pozvani u jednoj nadi. Jedno Gospodina, jedna vjera, jedan krst, jedan Bog i Otac svih, koji je nad svim, i za sve i u svima nama, koji je blagoslovljen u vjeke vjekova. Amen.»

Sv. Evandjelje (Mat. 22, 34-46) opominje, kako su farizeji Isusa kraljevi, hotiči ga uhvatiti u riječi, i kako ih je On saljerao pitanjima u zabunu. »U onom vrijeme pristupite li Isusu farizeji i među njima jedan zakonovanić Kuznarić. Ga upita: Učitelju, koja je najveća zapovijed u zakonu? Isus mu odgovori: Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svim umom svojim. Ovo je najveća i prva zapovijed. A druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav zakon i proroci. A kao pokaže farizeji, upita ih Isus: Šta vi mislite o Kristu, čiji je on sin? Odgovore mu: Davdov. Reče im: Pa kako Ga David u duhu naziva Gospodinom, kad kaže: Reče Gospodin Gospodinu mojemu: Sjedi meni s desne, dok postavi tvoje neprijatelje za podnožje tvojih nogama. Ako dakle David njega naziva Gospodinom, kako mu je sin? i nitko nam nije mogao odgovoriti ni riječi, nisi se više iko usudio pitati ga od toga dana.»

Pouka. Farizejima je smetao Isus svojom novom naukom. On je subukom mijenjao njihovo mišljenje, naučavao, rad i svet. Zato su Ga mizili i nastojali da Ga maknu, Love Ga u riječi, da bi Ga mogli optužiti. I pama smeta Isus: našim sebičnim nazorima, našim strastima, zlim naglucima, lakomosti i tolikim drugim općinama. Nemojmo biti kao farizeji, da Njega za to krivimo, nego upoznajmo svoje pogreške, pa ih nastojmo ispraviti, i svim srcem prionuti u Njega, Učitelja i Spasitelja svoga.

HARMONJI s nožnom klavijaturom i 13 registara, 4 igre u ispravnom stanju, prodaje se povoljno. Adresa u upravi lista Trg Kralja Tomislava 21. Zagreb.

Voda je nebeske vojske Lucifer (svjetlošćo), jedan od najsvjetlijih anđela, htio je u svojoj oholosti biti kao Bog. Protiv njega se digao Mihael. Ovo njegovo ime znači: »Tko je kao Bog?« S velikom poniznošću i strahopočinjenjem prema neizmjerjnom Bogu Mihael je izrekao osudu: »Neka mu Bog zapovijedi: i Lucifer je za svojim pristajama bio bačen u pakao i nazvan đavolom (diabolom), što znači naruzatelj mira — buntovnik.»

Arkandeo Mihael bio je zaštitnik starozavjetne sinagoge (bogomolje). On je izveo Izraelski narod iz egipatskog ropstva i pomagao mu u svim kušnjama. On je osobiti zaštitnik vojujuće Crkve na zemlji. Najodličnija je njegova služba, da štiti sva svetobranšća, u kojima se čuva presveta Eucharistija. Pred Njom on drži neprestano počasnú stražu sa svojim Anđelima i najpoznizije se klanja Sakrivenom Boga. Na sv. Mihael odnosi se molitva svete Crkve iz pozidanja, da Bog pošalje svoga »Anđela«, da pomene presvetu Žrtvu pred Božje prijestolje. Prema proroku Danijelu sv. Mihael će u posljednje dane nastupiti proti antikristu i pomagati izabrane. Sv. Mihael štiti duša u smrtnoj borbi. Baš em te trešo i drugoga Spasitelja u

Njegovoj borbi u Getsemanskem vrtu. Posebni sud poslije smrti vrši se avajko duši pred sv. Mihaelom arhangelom i pred vlastitim Anđelom čuvarom. Tu Bog osobitim načinom rasvjetljuje svaku dušu, da upozna svoje zasluge i svoje grijehe. Duša još ne vid. Boga licem u lice, jer se u tom sastoji već vječno hvalstvo. Riječi koje čuje, koje čuje ravno u nebo. Druge vodi sv. Mihael u Čistilište, i nakon očišćenja u nebo. Zato najuspješnije častmo sv. Mihaela, ako vrimo pobožnost prema svetim dušama u Čistilištu, i ako razglasiemo njegovu uzvišenu zadaću, da vodi duše u mjesto očišćenja i u vječno blaženstvo.

Zbog svoje duboke poniznosti svet. Mihael je neizmerno drug besprimjerno poniznom Srcu Isusovu. Zbog toga je on vrlo molito zaštitnik. Njemu se treba često moliti: »Sveti Mihaele arhanel, brani nas u boju, da ne propademo na strašnom sudu!« (300 dana oproštenja svak put, a polupuno oproštenje jednom put na mjesec uz obične uvjete, ako se to mali svaki dan).

»Sveti Mihaele, prvi branicu Kristova kraljevstva, molj za nas!« (300 dana oproštenja svaki put).

Stogodišnjica hijerarhije u Engleskoj

Opšad od katoličke Crkve, koji je izazvao engleski kralj Henrik VIII. (1491.—1547.), bio je uzrokom, da je položaj engleskih katolika postao izvanredno težak. Mnogi su katolici svojim životima potvrdili vjernost pravoj Kristovoj Crkvi, a drugi opet bili proglašeni katehizirani i otkazali imetka.

Kada su prestali krvavi progoni, uvedena je vladavina globa i oporezivanja, koja se kako kaže kardinal Griffin u svojem pastirskom pismu, izdanim na nedjelju Presvetog Trojstva o. g. »pokazala još uspješnijom od vjelsala u doljam smanjivanju malog broja katolika u Engleskoj. Progon je katolika na nedjelju Presvetog Trojstva o. g. »pokazala još uspješnijom od vjelsala u doljam smanjivanju malog broja katolika u Engleskoj. Progon je katolika na nedjelju Presvetog Trojstva o. g.

Početak prošlog stoljeća počeo je rasti broj engleskih katolika doleškom izbjeglica iz Francuske, uceljivljenjem i kraja i broinom obraćenjima. Na moubu biskupa Wisemana, izdao je Papa Pavao IX. svoje Apostolsko pismo »In Universis Ecclesiae« dne 29. rujna 1850., kojim je uspostavio katoličku Hijerarhiju u Engleskoj, te se tom agendom biskup Wiseman imenovao kardinalom, i postavljen za prvog Wesonimstercog nadbiskupa.

U vezi sa skorom stogodišnjicom ovog, po engleske katolike značajnog događaja, sadašnji je Westminsterki nadbiskup, kardinal Griffin izdao svoje gore spomenuto pastirsko pismo. U

ojemu prikazuje razvitak katoličke Crkve u Engleskoj i Walesu te daje i neke statističke podatke.

U vrijeme donošenja Papinog Apostolskog pisma (1850.) bilo je u Engleskoj i Walesu oko 1 milijun katolika, dok ih je danas preko tri puta više. Broj svećenika, koji su onda imali manje od jedne tisuće, sada je šest puta toliko. God 1850. imali su katolici 694 crkve, a danas oko 2900. Od dvije stolne katoličkih škola u god. 1850. dana se njihov broj na preko 2000. Dječak imade 427 muških i ne manje od 1028 ženskih vjerskih kuća, dok ih je 1850. bilo svega 7.

Engleski katolici, koji danas učestvuju u javnom životu, u politici, u mjestnoj upravi i u svakoj sferi aktivnosti, spružaju se, da svečano proslave ovaj značajan datum u svojoj povijesti. Bit će otvorena posebna izložba, u kojoj će se prikazati razvitak Crkve u Engleskoj i Walesu od najranijih vremena. Ona će imati historijski značaj te će izraziti život u katoličkoj Engleskoj, Reformaciju, vrijeme progona kao i razvitak katolicizma od emancipacije i obnove Hijerarhije.

Na izložbi će biti izložene slike, dragami, brojne povijesne isprave i relikvije.

Engleski će katolički episkopat održati svoj hijerarhijski kongres prigodom ove stogodišnjice.

FOBIKISTAK

PETROVE MUKE

»Petre, opet nisi oćelio cipele!« odjekuje u mojim glasu. Neosjetljivo vladniku toga imena činilo se, kao da svidi njegove sobe nisu nikad tako hitno odbijali valove marnina glasa kao danas. Inho je dojam, kao da čuje sa svih strana opomenu: »Petre, opet nisi oćelio cipele!« Ali Petar je danas boro. Želi provesti svoj namu do kraja. Čvrsto je turao nos u jastuk, sklopio oči i pretvarao se da spava.

Prije nego što je legao, složio je odijelo pokraj postelje na stolicu, dok je cipele gurnuo u zadnji kut sobe. To je bio znak, da je današnji dan završen i da ne želi, da ga itko uznemiruje. Nije mu bilo ni nakraj pameti, da će mama biti u tom najzračnijem dijelu sobe tražiti zamjnilošti. Ali tko poznaje šene? Mama je izrykla blatne cipele, spoj kroveta i stavila ih unred sebe u puni sjaj svjetla. Bila je uvjerená, da će njezin nevaljale skočiti na prvi poziv, ali se prevrala. Morala se oćuditi na oćirje mjere.

Mama je ruka našla za čas Petrovo uho, koji je još uvijek uporno »spavao,

na da mu je ishod događaja već bio novoj jasni. Iskustvo ga je naučilo biti ječemu. Znao je na primjer samim sebi gurnuo, da se čovjek ne može bađ tako odijeliti od svoga uha, nego da je u slučaju oćirjev oćirjev neprijateljstva između vlastitog uha i tude ruke oćirje oćirje diti pravac napadaća čitavim tijelom, a to je u danom slučaju znašilo: ustati iz postelje! Petar se podložio zahtjevu svoga razuma, makar i nerado. Mrmrlajući izvukao se ispod jorgana i za čas našao unred sobe parog svojih prvih cipela. U sobi je bijesno protiv svoje zle sudbine, ali je na oko ostao miran. Mrtvačarske nođikuju ni suze, ni tužanrja.

Cim je našao oćiku i laštio, počeo je u predložbi. Cipele su stajale i jeonle pod oćirna obraćivanjem. Hvala Bogu, Petar je na koncu konca bio ipak razuman dečko, stoga se naspekot oćirje na malu stanku Sjao je na prag, razmišljajući oćirnomu, kako je neohvatljivo mama kad zahtjeva, da on čisti svaki dan svoje vlastite cipele. Kao da ne smjerno raditi u vlastitim stvarima, stogod želimo, Najveću poteš-

koću imao da dođe do bilo kakvog pamažnog zaključka. Nije mu zato prečestalo drugo, nego da unese u stojiću oćiku nešto malo snage.

Dok se Petar borio sa zadnjim tragovima utice na cipelanu primjetio je nenadno, da se pokraj njega nešto mičje. Škiljiva žurinja nije mu dopustila da prepozna predmete oko sebe. Moralo je biti neko živo biće, jer je točao čuo, kako stenoje. Osluše još jednom, i sada je savršeno jasnoćom utvrdio, da nitko lauje: »Ah, oh!« Saćudite upita: »Kje je?« — »Stenogae proćidji tanki kulać. — »Pa što ti je? zaćudeno će Petar. »Štiam svoje cipele, a tek sam kod dvanaeste,« odvratni mu tajanstveno-stvorenje. Petar je imao razumijevanje ma njezno jade. Zamislite samo, što mnogi, što cipele! Brrrrrrrr! Jedna stenogae! Rado bi joj pogodio, ali ml-dmetaraki razmjert njezinih cipletica nisu mu toga dopustili. Dok je u lakocim svršavao svoju drugu cipelu, zahvalno je u svom srcu dragom Bogu, što mu je dno samo dvije noge. Oćirjeo se dužnikom nove smalice, koja mu je oćakšala vlastiti posao. I kada mu je pola sata kasnije topilua ispod jorgana sklopila oći, sjelio se izrekao kojne bake: »Bilih na križ drugu, pa ćeđ zahoravati svoje!»

Kršćanstvo je vjera ljubave. Odnoš kršćanina prema Bogu i odnos kršćanina prema bratu čovjeku moraju biti zasnovani na ljubavi. Boga imamo ljubiti kao našeg zajedničkog Oca, čovjeka moramo ljubiti kao brata. Kršćanska nauka o Bogu kao zajedničkom Ocu svih ljudi nužno povlači za sobom nauku o zajedničkom bratstvu svih ljudi. Ljubav je najkarakterističniji vez između oca i djece, ona je najkarakteristična između braca i sestara.

Radi toga, kako nam priča današnje sv. Evandjelje, Isus na upit jednog izdovakog poznavaoća zakona: koja je najveća zapovijed u zakonu, odgovara: »Ljubi Gospoda Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom pamažu svojim. Ovo je prva i najveća zapovijed. A druga je sljedeća: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. U ovim dvjema zapovijedima sadržan je čitav zakon i svi proroci.»

I prije Krista, kao neki mutni, oćakšat praobjave, postojale su nauke, koje su govorile o nekoj sveopćoj ljubavi među ljudima. Ove nauke, jer nisu imale čvrsta i zdrave podlogae, nikako nisu mogle doći do izražaja u životu ljudi. Krst je djelotvorno ljubav prema bližnjemu utemeljio na čvrstom temelju ljubavi prema Bogu. Ove dvije ljubavi, Oč je povisao u unutarnju organsku cjelinu i time joj je, kao neizmjerljivoj vrijednosti, duše, dao najmet potpunu plodnost, njen potpuni opseg.

Kršćanska ljubav prema bližnjemu namu našljednjega granica i neodoljiva: Ona se ne sastavlja ni kod tjelesnog ni kod duhovnog sroćstva, ona ne vodi brigu ni o narodnoj ni o vjerskoj oći društvenoj povezanosti. Ona čak nemuje ni ćudoredne predrasude, jer niti grći je našega bližnjega ne može biti uzrok, kom da ga isključuje iz obuhvata naše ljubavi. Radi toga se Krst ne ustreljava, da pred kršćane postavi najveće zahtjev ljubavi: »Ljubite neprijatelje svoje i dobro činite onima, koji na vas mrze. Molite za svoje progoneitelje, da budete djeca svoga nebeskog Oca. Može li se u ljubavi dalje poći? Zat nam ove riječi ne oćirjavaj nadćudćevni i svršunaravnj oćirjavj kršćaniska ljubavi?« Ako ljubite one, koji vas ljube, i ako pozdravljate samo svoja prijatelje, što osobito činite. Ne čine li to i neznanćobiti? Budite savršeni kao što je savršeni i Otac vaš nebeski. Tako nam Krst govori. Vrlo dobro znamo, da je kroz vjekove bilo kršćanaka i nekršćanaka, kojima se ova nauka jedne brla sabažana. Znamo i to, da je bilo i onih, koji su na ovaj ili onaj način htjeli »skriviti smisao, smesti zahvalćeve zapovijedi. Kristove riješi su jednostavne, one ne oćirjavaju mogućnosti ovakvog li onakvog tumaćenja. Krist je jednostavno jasno: »Ljubite neprijatelje svoje i dobro činite onima, koji vas mrze.« Jasnoća ove zapovijedi ne dopušta nikakve rasprave, moramo je u cijelosti primiti ili u cijelosti oćiditi.

Organika povezane ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu ukazuju nam se kao jedna te ista ljubav. Radi toga sv. Ivan kaže: »Ljubav je onaj, tko kaže da ljubi Boga i svoga bližnjega, a ne kaže ništa, nego ljubi Boga, kog ne vidi, ako ne ljubi brata, kog vidi.« Možemo radi toga slobodno i sigurno reći, da kršćanima dokazuje svoju ljubav prema Bogu djelotvorno ljubavju prema bližnjemu. Opijajući posljednju od oćirjeva studija Krst nam kaže, da će osuda Vječnoga Suea biti utemeljena na tome, kako smo se oćiršili prema svome bližnjemu. »Bio sam ćirjav i nisi mi ćirjav, bio sam ćirjav i nisi mi ćirjav, bio sam ćirjav i nisi mi ćirjav. Zasluga vam je, što god niste učinili jednome od mojih najmanjih, rođi ne men ćirjaviti. Kvo ćirjav je oćirje moćirje najćirjavije ćirjaviti, da Bog ne odćirja ljubav prema sebi od ljubavi prema bratu čovjeku. Prava ljubav prema Bogu našao zahtjeva djelotvorno: ljubav prema bližnjemu, a ljubav prema bližnjemu nužno predpřavlja ljubav prema Bogu.»

»Bog je ljubav, kaže na jednom mjestu sv. Ivan. Nikakvo stoga ćirjav, da On od nas traži samo ljubav.»

Priradni zakoni

Heraklit je već prije 2500 godina kazao: Sve pojave imaju osnov u suprotnosti. Još više: Sve promjene imaju osnov u izmjeni suprotnosti. Uistinu u cijeloj prirodi: vlada načelo protivnosti sila. Suprotnosti se očituju u pojavama, kao što su na pr. privlačenje — odbijanje, svjetlost — tama, toplo — hladno biljke — životinje, muško — žensko, svjetlo — intelektualno, tijelo — duh i druge pojave. Ali postojanje suprotnosti, odnosno načelo suprotnosti samo je pojava, a opa prirodna pojava, a sustina i značenje toga nalazi se u **svrhovitosti**, u postizavanju cilja: sklada, koji vlada u sve miru i među živim bićima.

Iz Sunca izbija silna privlačna snaga (gravitacija), a planeti to silu suprotstavljaju obojnomu snagom, nastojeći da odleće u protivnom pravcu. Posljedica je tih dviju sila harmonična i savršeno točno kruženje planeta u elipsama oko Sunca, koje ih osvjetljuje i grije. Naša je Zemlja teška 6000 trilijuna tona, a Sunce je svojom privlačnom snagom silu, kao da je lagano pero, te se Zemlja savija i kruži oko Sunca, obilazeći svoju godišnju putanju u točno određeno vrijeme. U svojoj stanicu — proljetnu točku — Zemlja nikada ne zakasni i ne urani ni; stoji dno sekunde. Zemlja se pri tome, također savršeno točno, okreće oko svoje osi, a Sunce je stalno hrani svojim životvornim zrakama: svjetlom i toplinom.

Koliko su samo topline suprotnosti važne za održavanje života, vidi se po tome, što bi s prestankom tih suprotnosti, a to znači, kad bi temperatura na Zemlji izjednačila i ustalala, prestalo tim mahom kruženje vode u našoj prirodi i prestao bi svaki život. Na isparivanju se zasniva cijeli tok vode u prirodi: iz zemlje u zrak, neposredno ili kroz biljke; iz zraka kišom i snijegom na zemlju, gdje vrti potok i rijeke i dalje zemlju vlaži. Udaljeni zračni slojevi čelja i toplina postojanja dana i noći, te godišnjih doba, omogućuju se strujanje zraka, kruženje vode i opstanak svega života na Zemlji. Sunčeva toplota, što stiže na Zemlju, dovoljna je da godišnje digno oko 660 bilijuna tona vode iz mora i oceana, te da raznosi ovu paru nad sve krajeve, gdje se onda zgusne u oblak, te u obliku kiše i snijega pada na Zemlju.

I biljke i životinje predstavljaju dvije žive suprotnosti. Dok biljke izgrađuju organske tvari: hranu — životinje i čovjek ih troše; a dok ovu izbacuju otrovni ugljični dioksid — biljka ga upotrebljava za izradu hrane. Tako i ovdje: prividna suprotnost u prirodi služi skladu i postizavanju cilja — održavanju života.

Organski, svi razvijaju se ne samo na dva velika dijela: na biljke s jedne strane, te životinje i čovjeka s druge, nego su se živa bića (osim nekih najnižih vrsta) podijelila na dva dijela: na muški i ženski spol. Tek se oba spola popunu i sklada, a cjelina i mogu da daju nove organizme.

I duševni život u čovjeka, dijeli se na dva glavna dijela. Jedan je osjećajni, čulstveni, drugi intelektualni, umni do.

Kao što točno postaje sve suprotnosti, kao pojave za postizavanje po Stvoritelju postavljenog cilja, tako realno postojanje i dvije najvažnije suprotnosti i pojave: **tijelo i duh ili duša**, od kojih je jedno smrtno, a drugo besmrtno. I one služe u ovom životu postignuću određeno cilja. Duh pomaže održavanju tijela, pridonoš razumnim životom zdravlju i postignuću blagostanja, a tijelo služi usavršavanju duha. Dok duša živi s tijelom, stvara čitav, unutarnji život spoznaje u istinu. Iz vidljivih dijela prirode, iz onoga što je svirepno, po prirodnom svjetlu razuma spoznaje Stvoritelja, i spoznajni ljubavi Ga i ljubavi Ga održava Njegov moralni zakon, koji je uključen u vjeri. Konačno se duša smrću tijela oslobađa od materije, da bi tako postigla savršenstvo i pravu sreću u spjedinjenju s Bogom, od koga je i postala.

Priradni su zakoni, počam od zakona, koji vladaju za svemirskim tijelima, do zakona, koji vladaju u najmanjem životu biću, te u čovjeku — Božji poslanici, koji rade na ispunjavanju od Boga postavljene svrhe.

Iz katoličkog svijeta

SVETA GODINA — Generalna audijencija, (primanje u pojeti) koju je sv. Otac održao u srijedu 30. listopada u bazilici sv. Petra, bila je jedna od najbrojnijih audijencija ove Sv. Godine. U bazilici sv. Petra se smjestilo preko 45.000 hodočasnika, dok ostale tisuće hodočasnika nisu mogle dobiti mjesta u crkvi, već su ostale na trgu ispred crkve. Audijenciji su prisustvovali hodočasnici iz svih država Europe te iz S. A. D., Perua i Brazila. Među hodočascima se nalazio preko 7.000 katoličkih daka i studenata iz svih krajeva svijeta. Sv. Otac je hodočascima održao govor na nekoliko jezika, a posebno je nagovorio katoličke dake i studente, podijelio svoj oćinski blagoslov, a prisutni su sv. Ocu priridili barne spontane ovacije.

Poslije svršene audijencije u bazilici sv. Otae se je uspeo na balkon bazilike, odakle je podijelio svoj blagoslov masi hodočasnika, koja nije mogla stati u crkvu.

Iza toga se je sv. Otac povukao u svoje privatne odaje, ali hodočasnici a trga sa Ga neprestano pozdravljali i burno manifestirali svoju sinovski oćnost i priznanost sv. Ocu. Te je postojalo sv. Oca, da se pojavi na prozoru svoga privatnog stana i da odleće pozdravi hodočasnika. Pojava sv. Oca izazvala je još burnije i arćajnije ovacije mase.

U subotu 2. rujna sv. Otac je ponovno održao generalnu audijenciju za hodočasnike Sv. Godine. I kod ove audijencije je bilo prisutno preko 45.000 hodočasnika iz svih država Europe i S. A. D. Ovoj audijenciji su prisustvovali i učesnici međunarodnog socijalističkog kongresa kao i učesnici međunarodnog kongresa katoličkih ljekarnika. U svome govoru sv. Otac se je posebno obratio učesnicima obeh dvaju kongresa. U dijelu govora upućenog učesnicima međunarodnog socijalističkog kongresa sv. Otac je rekao, da je On posebnom pažnjom pratio njih a raspravljajući te je ukazao na potrebu, da katolici u svim zemljama aktivno suraduju u ostvarenju socijalne pravde, kako bi što prije došlo do ostvarenja ičajnog društvenog i međunarodnog mira na temelju kršćanske pravde i ljubavi.

— U zadnje je vrijeme broj hodočasnika, koji dolaze u Rim pozivom Sv. Godine, svakim danom sve veći. Radi toga je sv. Otac odlučio, da za vrijeme svoga boravka u Castel Gandolfo, osim redoviti generalnih audijencija, koje daje svake srijede i subote u bazilici sv. Petra u Rimu, održava svako poslije podne generalne audijencije u Castel Gandolfo u dvoristi svoga ljetnikovca u Castel Gandolfo. Ovim audijencijama će moći

prisustvovati hodočasnici, koji srijedom i subotom ne mogu prisustvovati generalnim audijencijama u bazilici sv. Petra.

— Dne 3. rujna završen je u Rimu međunarodni socijalistički kongres, na kojem je bilo zastupljeno 20 država. Učesnici kongresa su obavili jubišarne pobožnosti i bili su prisutni generalnoj audijenciji u bazilici sv. Petra.

Početkom rujna završen je u Rimu međunarodni kongres katoličkih umjetnika. Na kongresu je sudjelovalo 500 umjetnika iz svih krajeva svijeta. Katoliki umjetnici su bili primljeni u posebnu audijenciju kod sv. Oca, koji im je tom prigodom održao govor o ulozi umjetnika u borbi za mir u svijetu.

— Povodom kongresa katoličkih umjetnika otvorena je u Rimu međunarodna izložba katoličke umjetnosti. Otvoraju ove izložbe između ostalih su prisustvovala dva kardinala i mgr. Montini, voditelj Državnog tajništva Sv. Stolice, kao i veliki broj ostalih visokih prelata i crkvenih dostojanstvenika.

— Od 8. do 10. rujna održan je u Rimu međunarodni kongres Marijinih kongregacija.

— Utorkom 5. rujna otvoren je međunarodni misioni kongres čitanjem posebnog pisma, koji je kongresu uputio sv. Otac.

— U Rimu je održan IV. međunarodni kongres katoličkih bolničarki. Kongresu prisustvovalo 100 bolničarki iz svih krajeva svijeta, među njima veliki broj redovnica. Na kongresu održali su referate znameniti liječnički specijalisti iz svih krajeva svijeta, među kojima i rektor talijanskog katoličkog sveučilišta u Milanu o Gemelli, koji je prije svoga stupanja u franjevački red bio ljeknik.

KONGRES KATOLIČKOG BASTVA — Katoličko društvo organizirano u međunarodnoj organizaciji "Pax Romana" održalo je u holandskom gradu Amsterdamu svoj kongres. Kongresu je sv. Otac uputio posebno pismo, u kojem je naglasio ulogu katoličkog društva u akcijama rekonzitancije društva i u borbi za svjetski mir. Na kongresu je sudjelovalo 750 učesnika iz 21 države.

KONGRES TALIJANSKIH KATOLIČKIH UČITELJA — U subotu 2. rujna započeo je u Rimu narodni kongres talijanskih katoličkih učitelja, na kojemu sudjeluje preko 5.000 učitelja.

FRANCISKANSKI KONGRES U SREĐENJIM DRŽAVAMA AMERIKE — Krajem kolovoza održan je u Chicagu nacionalni franciskanski kongres u S. A. D. Kongresu je predsjedao čehoslovenski nadbiskup

Naši pokonjici

JAKOV O. LATINAC, franjevac. — Dne 5. rujna ove godine preminuo je u Franjevačkom Samostanu u Sinju nekoin teške bolesti star 76-godišnji svećenik O. fra Jakov Latinac, član Franjevačke Provincije Presvetog Otkupitelja u Dalmaciji. Pokojnik se rodio na Trilju kod Sinja 20. VIII. 1875. g. Za svećenik je zaređen 1898. g. Bio je profesor hrvatskog i talijanskog jezika u Franjevačkoj Klasičnoj Gimnaziji u Sinju, a zatim u Sinju, Sinju, Turjačima, Galj i Grabu. Župnik i učiteljsku službu vršio je savjesno. Pokojnik je u Sinju 6. m. j. U ime svećenstva Dekanata Sinj oprostio se od pokojnika Preč. Dekan don Ante Bućan, župnik u Trilju, u ime redovničke Braće O. fra Bernardin Labrnjak, župnik u Turjačima, a u ime njegovih nakladanih učesnika i brećnih prijatelja O. fra Štuman Jelićević — Počivao u miru Gospodnjem!

ANTE MIHAKOVIĆ, dekan i župnik, umro je 27. VIII. 1959. u Krapinskoj B. u ime je 12. VI. 1887. u Sušanjarcima. Zaređen je 27. V. 1912. u Dakovu. Službovao je kao župnik u Irugu i Hrtkovcima, a poslije rata u Kruševici gdje je umro i pokopan. Počivao u miru Božjem!

DON NEDJELJKO SUBOTIĆ, Na 7. o. m. preminuo je u Zadlani na Pelješcu preč. kanoin don Nedjeljko Subotić (Sabatini) u 68. godini života. Smrtni oćast dragog pokojnika bili su preneseni u Trpanj na Pelješcu, gdje se pokojnik rodio 17. IX. 1882. godine.

Don Nedjeljko je bio uzoran svećenik. Reden je 1908. kao franjevac. Ušio je na vjerskim sveučilištima. On je i naš poznati nasljednik fra M. Moga, koji je dijelom su objelodanjen, a njegova su djela u rukopisu. Narodno se ističu i rado čitaju dvije zbirke priprepljene »Dvije Golubice« i »U Dubravi Božjega slavlju«. Vršio je svjensvo župničku dužnost u župama Oslje, Vrućica, Trpanj, Makarska i Žuljana, a bio je i kanoin stolnog kaplota u Makarskoj, profesor bogoslovije u Splitu, a neko vrijeme i podravskoga zveveda Sv. Jozuina u Rimu. Bavio se aktivnostom te je ostavio mnogo lijepih silka i još nedovršenu krasnu silku velikih dimenzija, koja prikazuje **Bl. Gospu kao Kraljicu Hrvata i njegovo rodno mjesto**. Bio je sa sućuti ispraćen od mnoštva naroda a Pelješca, a ganuljivo su se s njim opotali vili Builjaga mještani, dekan Mišić i župnik Makjanec te broj je, osim brećnih prijatelja pokojnika a Niko Mrčić. Don Nedjeljko bio je vrlo poštovan i od brećnih prijatelja, a posebno od brećnih prijatelja i znanaca diljem domovine. Njegovu plemenitiju dušu vječni pokoj!

BOG JE NAJVEĆI U NAJMANJEMU

Prevelika su čudesa na nebu punom zvjezda, ah nam suvremena nauka daje uvid u još čudasniji svijet. Taj novo otkriveni svijet jest atom. Poznati svjetski utjecaj kao Millikan, Pupin, Eddington, Jeans i Compton, govore nam, da je otkriven potpuno novi subatomska svijet koji odbacuje stare pojmove o materiji. Materija je puna tajna i ona ima u sebi više tajna, nego se držalo, da ih ima svjet. Ova nam teorija pokazuje na materiju, koja se sastoji od bezbroj komadića, koji su u stanju ogromne aktivnosti.

Atom je minijatura sunčanog sustava. Oko središnje jezgre u atomu okreću se elektroni u krugu, kao što se u krugu oko sunca okreću planeti. Premda je atom toliko malen da ga prostim okom ne možemo vidjeti, ubenjas, su ipak uspjeli izmjeriti brzinu elektrona i oni nam vele, da se elektroni brže okreću nego revolverska kugla i to u putanju s polumerom manjom od stotimjuntine centimetra. Rač. toga se elektron srednje veličine okreće svake sekunde oko svoje jezgre više milijarda puta i to brzinom od sto kilometara na sekundu. Ta je brzina veća od brzine planeta, a također i od samih zvijezda, a odvija se u promalnom prostoru u kojem je zatvoren elektron.

Kamenji diđ, koji je prema starom polmanju solidan i bez ikakove praznine, nazivaju današnji fizičari mrežom za kitove. Svaka je materija, pa i sami tvrdi metal, nasupnikjana velikim prostornim žarićima i otvornima. Te praznine zadržavaju više prostora negoli sama materija.

Atom poznaje iste razmjere kao i sunčan sustav. Kad bismo iz čovječjeg tijela uklonili sve nematerijalne prostore i kad bismo stisnuli njegove protone i elektrone u jednu masu, tada bi ljudsko tijelo bilo kao jedna aćuša mrljica, koja se može vidjeti tek mikroskopski. Normalna struktura (sastav) atoma, koja se sastoji od mase i čvrste jezgre, kao središnje jezgre, i promalnih elektrona, koji se (relativno) u neizmjerljivoj udaljenosti u okolo okreću, bila bi uklonjena. Elektroni bi bili povučeni u svoje redovite putanje oko izvansjake strani atoma, a stisnuti oćast da jezgre. Za to se zidov, ogromna staciona naglo štrpaju oko lopte na sredini igrališta; to je tek blijeda sila onoga, što se događa a atomu.

Još nešto — Jeans spominje kao znanstvenu činjenicu, da kad bi se energije, koje se nalaze u jednom zraku ugljena, bile iskoristene, da »Queen Mary« može preplivati tamo i ovdje Ocean. On između ostaloga kaže: »Kad bi se sva energija, koja se nalaz u samom jednom kilogramu ugljena mogla potpuno iskoristiti, to bi bilo dovoljno, da Sjeđnjeno Američko Države budu opskrbljene za 14 dana tvornice, vlakovi, električne centrale, brodovi i t. d. . . .

Današnja znanost su svojim ciklotronom (modern instrument s pomoću kojega se može odijeliti elektrone od jezgre) sada može razbiti atom. Ali na ipak ne može dovoljno duboko prodrijet u snage atoma da ga izrobuje i mreže zakona koj. se proširu od atomske jezgre do skrājne granice svemira. Ov, zakoni drže svemir a zvezdne su njihovim putovanjima kao što konop drži plinno koje se vjori na igni vrtla.

Uistinu divna su čudesa na svođu nebeskoinu i ona nam govore. Ali opstojnost višeg bića. Svaka aću pogledamo li na savršena, koja sastrećaju u tajništva m dubinama mračnih čestica, ond nam se još jaćućnje tu nameće opstojnost Boga i Njegovu Providnost. Zasta, duboka je i puna sadržaja ona sv. Augustina: Deus est maximus in minimis. — »Bog je najveći u najmanjemu.«